

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

*Luister naar mij,
jullie die gerechtigheid najagen,
jullie die de Heer zoeken.*

Jes 51:1

Hoor! Luister! Met die woorden begint ook de geloofsbelijdenis van Israël, waar we deze dienst mee begonnen. Hoor Israël! Maar luisteren kan ontzettend lastig zijn als er zoveel om je heen gebeurt, als je midden in de ellende zit. Als je vol zit met zorgen of met verdriet, kan het gebeuren dat het gewoon niet meer bij je binnenkomt: wat mensen tegen je proberen te zeggen. Het is alsof je in een cocon zit. Je hebt je oren dichtgestopt, je ogen gesloten voor wat er om je heen gebeurt. Het enige dat je aan het doen bent is volhouden, de ene voet voor de andere. Je hebt niet door dat er nieuw licht daagt aan de horizon. Zoiets moet er ook met het volk Israël aan de hand zijn geweest. Want de woorden in Jesaja 51 zijn te lezen als één lange bemoediging waarin God tot hen door probeert te dringen.

Jesaja 51 is ongelooflijk mooi stukje profetie, waarin we de Heer ontmoeten als een God die troost, een God die mensen opnieuw de ogen en oren opent. We moeten dit gedeelte van Jesaja situeren aan het einde van de Babylonische ballingschap. Voor Israël is die tijd van ballingschap een langdurige tijd geweest van overweldigende en nietsontziende tegenspoed. De ballingen zijn mensen die door oorlogstrauma zijn getekend. Ze hebben met eigen ogen gezien welk spoor van vernieling de Babylonische legers achterlieten. Ze werden weggevoerd naar een vreemd land, en verloren alles dat vertrouwd voor hen was: de tempel waar ze samenkwamen, hun huizen, hun land, familieleden en dierbaren. In Babylon komen ze terecht in een vijandige omgeving, waar ze vreemdeling zijn. Wie zo meedogenloos weggerukt wordt uit zijn of haar omgeving, zal zich gedesoriënteerd en verloren voelen. Maar in Jesaja 51 gaat er een nieuw perspectief voor hen open. God zelf probeert tot hen door te dringen en hen wakker te schudden. Want er gaat voor hen een nieuwe toekomst open.

Voor de meesten van ons zijn zulke trauma's gelukkig ver van ons bed. En tegelijk zullen de woorden van Jesaja tijdloos. De belofte dat een moeilijke tijd eindelijk tot haar einde loopt, troost, een nieuw perspectief: ieder van ons die door een moeilijke tijd is heen gegaan zal bemoediging en hoop kunnen vinden in wat Jesaja vertelt.

Luisteren en kijken: steeds komen die werkwoorden terug in vers 1, 2, 4, 6 en 7. In Jesaja 51 gaat het steeds heen en weer tussen horen en zien. Open je oren voor mij, kijk opnieuw, luister naar mij! De gesloten ogen, de verstarde blik, de dichtgestopte oren: God wil alles weer openbreken bij hen. Want er komt een nieuwe dag.

Kijk naar de rots, waaruit je gehouwen bent, de groeve waaruit je gedolven bent (Jes 51:1). Kijk naar Abraham en Sara. God wijst hen op de geschiedenis waarin zij staan, op de aartsvader en moeder waaruit ze voortgekomen zijn. Ook Abraham werd uit zijn land weggeroepen. 'Trek weg uit je land, verlaat je familie, verlaat je naaste verwanten en ga naar het land dat ik je zal wijzen' (Gen 12:1). En Abraham is op weg gegaan, hij luisterde naar Gods stem. Sara lachte, toen God zei dat ze een zoon zou

krijgen. Gods beloften leken ook toen te groot, te mooi om waar te zijn. Maar uit deze twee mensen, die al even broos en kwetsbaar zijn als zij, is een heel volk voortgekomen.

Kijk naar je voorouders: naar Abraham en Sara: hoe zij luisterden naar mijn stem en daarin gezegend werden. God herinnert hen aan hun identiteit, de geschiedenis waarin zij staan. Zoals ik met Abraham en Sara was op al hun wegen, zo zal ik ook bij jullie zijn! Dat is wat de Heer hen wil zeggen. Zoals God Sara troostte en haar onvruchtbaarheid wegnam, zo zal God ook bij de ballingen zijn. Ook zij zullen op een dag vertrekken uit het land waar ze zich nu bevinden. Ook hun verdriet buigt hij om. Luister naar de woorden in vers 3:

*De Heer troost Sion,
Hij biedt troost aan haar ruïnes.*

De troost die God mensen geeft is zoveel groter dan wat mensen kunnen doen. Wij kunnen elkaar bijstaan, luisteren naar elkaar, soms wat goede raad geven. Maar alleen God is bij machte om een nieuwe toekomst te geven, om te herstellen wat gebroken is. En dat is precies wat Hij beloofd: de steden die zij in vlammen zagen opgaan, de ruïnes die er nu troosteloos bij liggen, zullen een plaats worden waar weer gelachen en gezongen wordt; waar muziek zal klinken en mensen vreugde zullen delen. De akkers en de velden die nu een geworden tot een droge, kale vlakte, zullen weer vruchtbaar zijn. Wat woest en leeg is, zal weer bloeien, weelderig bloeien als de tuin van Eden.

Ja, zo goed is God. Zo begint ook de Bijbel: hoe Hij licht schept uit het duister, orde uit de chaos. Dat is een belofte om je aan vast te houden als het leven je naar de keel vliegt. Als je toekomst bedreigd wordt, als verdriet je overvalt. Open dan je ogen opnieuw: denk aan Abraham en Sara, aan de ballingen die zich al even verloren voelden. Denk dan aan Gods belofte die ook ons vandaag bemoedigen mag. Dat er een dag komt waarop hersteld wordt wat verloren ging; dat verdriet dat plaats maakt voor vreugde.

Luister, zegt God opnieuw in vers 4 en 5. Neig je oren naar mij! Ik de Heer, ben de oorsprong van de Wet. Zoals ik Abraham heb gemaakt tot een vader, in wie alle volken gezegend zullen zijn, zo zullen mijn woorden van gerechtigheid een licht zijn voor alle volken! Zijn gerechtigheid is al nabij, zijn redding al uitgetrokken. De eilanden wachten erop. Kijk omhoog, naar de hemel, kijk naar de aarde. Al lijkt de hemel op te gaan in rook, en valt de aarde uiteen als een versleten kleding, al lijken mensen te sterven als muggen... Gods redding is sterker dan wat mensen aan geweld beramen. Mijn redding is voor eeuwig. Diezelfde boodschap van genade klinkt ook mee in de Romeinenbrief: 'De genade die God schenkt, neemt hij nooit terug, wanneer hij iemand roept maakt hij dat niet ongedaan' (Rom 11:29).

Een boodschap van hoop en van genade voor mensen die vandaag moeten leven in moeilijke omstandigheden van oorlog en geweld. Voor mensen die overal rookpluimen aan de hemel zien door bombardementen en mensen zien sterven als een zwerm muggen. Mensen in Niger en Oekraïne. Gods redding is voor eeuwig, en ook aan dit geweld komt een einde. Die woorden van Jesaja zijn een boodschap van licht en hoop: voor de hele mensheid, voor de hele aarde.

Gods redding is voor eeuwig, zijn genade en hulp zijn sterker dan het geweld in deze wereld. Zijn gerechtigheid heeft de kracht om onheil te breken. Maar de weg die God wijst, loopt wel dwars door de wildernis heen, dwars door het lijden heen. Maar in die diepte, daar waar vertwijfeling en angst om bijna alle hoop benemen, daar zal Hij bij ons zijn. Als een herder die ons de weg wijst. Dat is wat de ballingen moesten leren. Dat is ook wat Petrus moest leren.

Petrus schrikt hard terug voor de weg die hij moet gaan, wanneer Jezus vertelt dat hij naar Jeruzalem moet gaan, en daar veel zou moeten lijden. Dat zijn weg langs het kruis moet is voor Petrus onverteerbaar. Het is zo menselijk: dat je een dierbare die sterven gaat wilt behoeden, dat je de dood niet aanvaardt. Petrus hoort ook niet goed wat Jezus eigenlijk zegt. In Jeruzalem zal hij in de handen vallen van de hogepriesters en schriftgeleerden. Ze zullen hem uitleveren. Hij zal bespot en geslagen worden. Jezus vindt zijn dood op het kruis. Maar Jezus wijst ook vooruit naar Pasen, naar de opstanding. Op de derde dag, zo schrijft Mattheüs in vers 21 zal hij uit de dood worden opgewekt. Maar Petrus hoort het niet eens. Hij zit al in de weerstand en begint Jezus terecht te wijzen.

God zal het verhoeden. Dat zal niet gebeuren! Nog maar even geleden, had Jezus aan Petrus gezegd dat hij de rots is waarop Hij zijn kerk zal bouwen. Maar het geloof van Petrus is wankel en broos. Ook Petrus zal moeten leren dat zijn weg langs het kruis moet, dat verlies en lijden erbij horen.

Jezus herkent onmiddellijk dat Gods tegenstander Petrus gebruikt om hem aan het twijfelen te brengen. 'Ga weg achter mij Satan!' Je bent een aanstoot vertaalt de Statenvertaling terecht. Een struikblok zou je kunnen zeggen, een steen die hij voor de voeten van Jezus werpt. Maar Jezus weet wat zijn weg is. Hij heeft zichzelf overgegeven. Hij vertrouwt volledig op zijn Vader, en wil niet wijken van het pad dat voor hem ligt.

En dan klinken die bekende woorden: 'wie achter mij aan wil komen, moet zichzelf verloochenen, zijn kruis op zich nemen en mij volgen' (Matt 16:24). Dat woord verloochenen betekent in haar basis 'ontkennen' of 'negeren'. De gedachten die bij een mens kunnen opkomen wanneer pijn en lijden ons treffen: dat je het niet wilt accepteren, dat je je verzetten wilt tegen datgene dat voor je ligt. Hoe menselijk en begrijpelijk dat ook mag wezen, Jezus spoort ons aan om die gedachten te ontkennen. Want het lijden valt niet te ontkennen. Het treft ieder mens vroeg of laat. Maar juist in het donker, daar waar ziekte, verdriet en tegenslagen ons treffen, daar is God nabij. Dat is de boodschap van Jesaja, en dat perspectief klinkt ook hier door. Jezus zal zijn weg gaan, hij zal het kruis opnemen om zo zijn leven te geven. Het eeuwige recht waar Jesaja over sprak, Gods gerechtigheid die geen einde kent, is in Jezus eens en voorgoed aan het licht gekomen. Op het kruis sterft hij voor de hele mensheid. Zo maakt hij het gebroekene weer heel, zo vinden wij vergeving voor onze schuld.

En die weg zal ook Petrus moeten gaan. Wetende, vertrouwend en gelovend, dat Jezus die hele weg al gelopen heeft, mogen ook wij samen op weg gaan. Als christen in deze wereld staan die zo vol kan zijn van geweld, het recht van de sterkste, is een opgave die om moed vraagt, om veel geloof. Maar ook onze weg moet langs dat kruis. Het

kruis dat over niets anders gaat dan Gods geliefde en enige Zoon die zichzelf geeft, en zo herstelt wat gebroken is. Alleen zo wordt het Pasen. Er zal water uit de rots stromen. Petrus moet leren dat Hij achter Jezus moet blijven, dat Hij de weg naar het leven wijst. En ook wij moeten leren gaan in dat spoor: het spoor van Abraham en Sara, de weg van geloof, van vertrouwen. De weg waarop Jezus ons is voorgegaan. Ook ons spreekt Hij aan: kom achter mij aan, volg mij. Want op de weg die Hij wijst zal je in alle verlorenheid, in gebrokenheid en verdriet, het leven weer vinden. Het leven dat Hij ons schenkt. Hij roept ook ons om Hem achterna te gaan: om nieuwe mensen te zijn en naar zijn voorbeeld te leven: om genade en liefde te zijn, vrede te stichten onder mensen.

Blijf dus op zijn weg.

Ga Hem achterna.

Vandaag morgen en alle dagen van je leven.

Amen.